

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 302/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Oslackým, Jarabinková 8E, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24 C 3/2018-1236 z 27. mája 2021, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 204/2021-1364 z 28. februára 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 194/2022 z 29. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 3/2018-1236 z 27. mája 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoP 204/2021-1364 z 28. februára 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“), uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 194/2022 z 29. novembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a súčasne žiada, aby mu bola priznaná náhrada trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Dňa 12. apríla 2023 sudca I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák oznámil predsedovi ústavného súdu podľa § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody svojho vylúčenia z prejednávanej veci. Podľa čl. IV ods. 1 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 [ďalej len „rozvrh práce“ (dostupný na webovom sídle ústavného súdu)] rozhodol II. senát ústavného súdu uznesením č. k. II. ÚS 218/2023-6 z 26. apríla 2023 o vylúčení sudcu I. senátu ústavného súdu z prejednávanej veci. Podľa čl. III ods. 1 písm. c) rozvrhu práce vylúčeného člena prvého senátu zastupuje člen štvrtého senátu, podľa písm. d) tohto ustanovenia neprítomného vekom staršieho člena senátu alebo z rozhodovania vylúčeného vekom staršieho člena senátu zastupuje vekom starší člen senátu určený podľa písmena c); neprítomného vekom mladšieho člena senátu alebo z rozhodovania vylúčeného vekom mladšieho člena senátu zastupuje vekom mladší člen senátu určený podľa písmena c).

3. Z ústavnej sťažnosti a obsahu napadnutých rozhodnutí vyplýva, že žalobou z 27. júna 2013 sa [redacted] (ďalej len „žalobca“), domáhal, aby okresný súd určil, že súhlasné vyhlásenie [redacted] (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“ alebo „matka“) a sťažovateľa ako žalovaného v 2. rade o určení otcovstva k maloletému [redacted], [redacted] (ďalej len „maloletý“), je neplatné, a zároveň, aby určil, že žalobca je otcom maloletého, a upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletému.

4. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobe žalobcu vyhovel a určil, že súhlasné vyhlásenie žalovaných o určení otcovstva k maloletému je neplatné (prvý výrok), návrh o určení otcovstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému vylúčil na samostatné konanie (druhý výrok) a žalobcovi priznal proti žalovanej v 1. rade a sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania (tretí výrok).

4.1. S poukazom na § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka, § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení č. k. 8 CoP 273/2018-611 z 29. marca 2019 na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaná v 1. rade a sťažovateľ nepreukázali existenciu intímneho vzťahu v čase rozhodnom pre splodenie maloletého [redacted]. Vychádzal zo skutočnosti, že žalovaná v 1. rade v rámci e-mailovej a SMS komunikácie žalobcovi oznamovala okolnosti týkajúce sa pôrodu, d'akovala mu za syna po pôrode, pričom žalobca mal byť prítomný aj pri krste maloletého. Žalovaná v 1. rade pritom v zmysle § 151 ods. 1 CSP nevyvrátila tvrdenie žalobcu, že pred lekárom – pôrodníkom a farárom, ktorý mal pokrstiť maloletého, označovala žalobcu za jeho otca a taktiež ho ako otca dieťaťa uviedla v tehotenskej knižke. Podľa okresného súdu tak žalovaná v 1. rade mala vedomosť o tom, že otcom maloletého je žalobca. Skutočnosť, že žalovaná v 1. rade sa napriek výzve konajúceho súdu odmietla zúčastniť nariadeného znaleckého dokazovania analýzou DNA, vyhodnotil okresný súd v jej neprospech. Súčasne skúmal, ktorý z aspektov biologického, právneho a sociálneho rodičovstva u maloletého vo vzťahu k sťažovateľovi prevažuje, pričom dospel k záveru, že napriek tvrdeniu sťažovateľa, že sa so žalovanou v 1. rade snažil vytvoriť maloletému stabilné rodinné prostredie, v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal reálnu starostlivosť o maloletého a taktiež ani plnenie vyživovacej povinnosti. S prihliadnutím na to, že k súhlasnému vyhláseniu otcovstva k maloletému [redacted] došlo s odstupom jedného roka od jeho narodenia, a to počas konania o určení otcovstva žalobcu, dospel okresný súd k záveru, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky existencie slobodnej vôle tohto právneho úkonu u oboch žalovaných. Z tohto dôvodu rozhodol, že tento právny úkon je neplatný,

a to pre nedostatok vôle žalovanej v 1. rade podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka). Návrh žalobcu na určenie otcovstva k maloletému a s tým spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností vylúčil na samostatné konanie.

5. Proti rozsudku okresného súdu podali žalovaná v 1. rade a sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok vo výrokoch o určení súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva za neplatné a o trovách konania potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 386 písm. c) CSP odmietol odvolanie proti výroku o vylúčení návrhu žalobcu na určenie otcovstva k maloletému a na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na samostatné konanie.

5.1. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd náležite vysvetlil, ktoré žalobcom preukázané skutočnosti sú spôsobilé dokázať vedomosť žalovaných o tom, že sťažovateľ nie je biologickým otcom maloletého a že prejavom vôle nezamýšľali vyvolať tie právne účinky, ktoré zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) s takým prejavom vôle spája, resp. že týmto prejavom vôle fakticky došlo k obchádzaniu zákona. Žalobca v konaní náležite preukázal svoj dlhodobý a intímny vzťah so žalovanou v 1. rade, pričom obsah a význam ich vzájomnej komunikácie nebolo možné logicky spochybňovať tvrdením, že správy boli vytrhnuté z kontextu a rovnako ani údajnými obavami žalovanej v 1. rade zo žalobcu. Tento záver umocnilo podľa názoru odvolacieho súdu aj samotné priznanie žalovanej v 1. rade, že so žalobcom absolvovala spoločnú dovolenku vo 4. mesiaci tehotenstva. Ani žalovanou v 1. rade prezentovaný nedostatočný morálny kredit žalobcu nebol podľa krajského súdu spôsobilý spochybniť hodnovernosť a autentickosť ich vzájomnej komunikácie. Naopak, sťažovateľ v konaní hodnoverne nepreukázal, že by bol v čase pôrodu v nemocnici, resp. prispel na náklady súvisiace s pôrodom a taktiež že by sa o maloletého zaujímal, plnil si voči nemu vyživovaciu povinnosť, či už v čase súhlasného vyhlásenia o jeho otcovstve, alebo v období po ňom, pričom ani z obsahu spisu nerezultujú žiadne sociálne väzby medzi ním a maloletým. Krajský súd poukázal na to, že až počas konania o určenie otcovstva k maloletému iniciovaného žalobcom za súčasného nepriaznivého vývoja dôkaznej situácie v neprospech žalovanej v 1. rade bolo v konaní predložené súhlasné vyhlásenie žalovaných, ktorým došlo k určení otcovstva k maloletému a konanie o určení otcovstva tak muselo byť zastavené. Zo všetkých týchto okolností tak odvolací súd uzavrel, že žalovaná v 1. rade a sťažovateľ v čase právneho úkonu vedeli, že sťažovateľ nie je biologickým otcom maloletého a že týmto úkonom len fakticky chceli obísť zákon a vylúčiť, resp. sťažiť žalobcovi možnosť domáhať sa určenia otcovstva podľa tretej zákonnej domnienky. Odvolací súd akcentoval, že záujem maloletého má byť v konaniach, ktoré sa ho týkajú, prioritou, avšak zároveň dodal, že v danej veci nebolo pochybností, že otvorenie možnosti skúmania, či je žalobca jeho skutočný otec, v samostatnom konaní má význam a je v záujme maloletého dieťaťa. Návrh žalovanej v 1. rade na vypočutie maloletého prezentovaný až v odvolacom konaní vyhodnotil odvolací súd ako účelový v snahe oddialiť meritórne rozhodnutie v prejednávanej veci. Ak sa žalovaná v 1. rade a sťažovateľ domnievali, že súčasná realita, v ktorej maloletý vyrastá, je v jeho najlepšom záujme, ide podľa odvolacieho súdu len o ich subjektívne názory. Súhlasným vyhlásením o určení otcovstva si žalovaná v 1. rade vyriešila situáciu len vo vlastnom záujme bez toho, aby sa zaoberala tým, aký to bude mať objektívny dopad na maloletého. To, aké má žalobca osobnostné črty a predpoklady na výchovu

dieťaťa a či je vôbec vhodné, aby bol súčasťou jeho života, bude predmetom skúmania v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému.

6. O dovolaní žalovaných, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podanou ústavnou sťažnosťou sťažovateľ atakuje napadnuté rozhodnutia konajúcich súdov, pričom namieta, že napriek jeho žiadosti (ako aj žiadosti žalovanej v 1. rade ako matky) na zrealizovanie výsluchu maloletého súdy tento výsluch odmietli vykonať z dôvodu, že v tomto konaní nie je najlepší záujem maloletého podstatný, resp. ho nie je potrebné zisťovať. Najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia pritom v bode 23 konštatuje, že najlepší záujem maloletého je potrebné zohľadňovať až v nadväzujúcom konaní o určenie otcovstva, no následne si v bode 26 odporuje, keď s poukazom na svoje rozhodnutie R 68/2018 uvádza, že v konaní o neplatnosť súhlasného vyhlásenia o otcovstve má najlepší záujem maloletého dieťaťa kľúčový význam. Uvedené závery považuje sťažovateľ za svojvoľné a nepreskúmateľné, pričom tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami tak došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu. Konajúce súdy rezignovali na zisťovanie najlepšieho záujmu maloletého [REDAKOVANÉ], ktorý sa tak stal len objektom sporu.

8. Vo vzťahu ku krajskému súdu namieta, že napadnutý rozsudok založil na argumentácii, podľa ktorej žalovaná v 1. rade a sťažovateľ neunesli dôkazné bremeno v konaní, a vyčítal im, že znemožnili výsluch maloletého [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ to považuje za ústavne neudržateľný postup, ktorý bol aprobovaný rozhodnutím najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania. Napriek jeho návrhu na nariadenie pojednávania na účel doplnenia dokazovania, krajský súd pojednávanie nenariadil, pričom ak by postupoval procesne správne, mal sa oboznámiť so závermi šetrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava v domácnosti žalovanej v 1. rade a aj týmto spôsobom zistiť a zobrať do úvahy najlepší záujem maloletého.

9. Dovolaciemu súdu sťažovateľ vyčíta, že hoci sa stotožnil so záverom konajúcich súdov o neplatnosti súhlasného vyhlásenia o otcovstve aj z dôvodu pohnútky žalovanej v 1. rade, ktorou mala byť snaha zabrániť domnelému otcovi maloletého (žalobcovi) v určení jeho otcovstva, nekonkretizoval, akú pohnútku mal sťažovateľ v čase súhlasného vyhlásenia o otcovstve. Na predmetnú otázku neodpovedal ani krajský súd, aj keď to sťažovateľ v konaní opakovane nastolil. Závery dovolacieho súdu preto označuje za prekvapivé, keďže nemali podklad vo vykonanom dokazovaní a sťažovateľovi tak bolo znemožnené uplatňovať svoje práva na súde.

10. Porušenie základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ identifikuje v postupe konajúcich súdov v súvislosti s výsluchom žalovanej v 1. rade, ktorý bol formalistický a zaujatý. Na návrh žalobcu vypočuť žalovaných v 1. rade okresný súd v rozpore so zásadou nestrannosti upozornil žalobcu, že nemôže navrhovať dôkazy v prospech žalovaných, pričom bez toho, aby poznal obsah výpovede žalovanej v 1. rade už vopred prejudikoval, že tento dôkaz bude v prospech sťažovateľa. Tento svoj postup nedokázal okresný súd riadne vysvetliť,

pričom uvedené pochybenie nenapravil ani krajský súd, ktorý len formálne prevzal zjavne zaujaté závery okresného súdu. Rovnako ani najvyšší súd tento namietaný postup nerevidoval.

11. Ďalej sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta neobjasnenie „*názorového obratu*“ najvyššieho súdu vo vzťahu k jeho záverom prijatým v rozhodnutí R 68/2018, v ktorom podriadeným súdom uložil po vykonaní dokazovania zistiť a náležite odôvodniť, či žalovaní vedeli alebo nevedeli v čase súhlasného vyhlásenia, že sťažovateľ nie je alebo je otcom maloletého.

12. Tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami bolo taktiež porušené jeho základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, a to konkrétne tým, že súdy neskúmali najlepší záujem maloletého, ktorý týmto stratil právneho otca, a teda aj nárok na výživné. Skutočnosť, či sťažovateľ žije v jednej domácnosti s matkou maloletého, nie je a nemôže byť určujúcim kritériom na vyslovenie (ne)platnosti súhlasného vyhlásenia o otcovstve. Konajúce súdy mu pritom neumožnili v konaní preukázať, že maloletému vytvorili so žalovanou v 1. rade reálne fungujúce rodinné prostredie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému rozsudku okresného súdu:

13. V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom prieskumu zo strany krajského súdu na základe odvolania podaného sťažovateľom, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. Pre rozhodnutie ústavného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia základných práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

15. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sa argumentácia sťažovateľa (zhrnutá v II. časti tohto rozhodnutia) zameriava na jeho ústavnú neudržateľnosť pre absenciu náležitého odôvodnenia a nedostatky v procese vykonávania a hodnotenia dôkazov, ako aj nesprávne právne posúdenie veci.

16. Z obsahu dovolania, ktoré si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu, vyplýva, že sťažovateľ predmetné námietky subsumovateľné pod vadu zmätočnosti spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces a vadu nesprávneho právneho posúdenia právnej otázky platnosti právneho úkonu vzniesol aj v podanom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sťažovateľ napokon ani netvrdí, že niektorú zo svojich námietok nemohol uplatniť v dovolacom konaní.

17. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľom vznesenými dovolaciami námietkami (totožnými s tými, ktoré predostiera v ústavnej sťažnosti) zaoberal, je vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, vylúčená právomoc ústavného súdu (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 503/2021, IV. ÚS 245/2022). Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

18. Sťažovateľ najvyššiemu súdu v prvom rade vyčíta protirečivosť a rozporuplnosť jeho odôvodnenia, pokiaľ ide o potrebu skúmania najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa aj v konaní o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov o otcovstve. Tento rozpor sťažovateľ nachádza v tom, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia na jednom mieste cituje právnu vetu zo svojho rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 224/2016 (R 68/2018), podľa ktorej je „*právny poriadok Slovenskej republiky nevylučuje možnosť, aby sa ten, kto o sebe tvrdí, že je biologickým otcom maloletého dieťaťa, domáhal určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov podľa § 91 ods. 1 Zákona o rodine. V konaní má kľúčový význam najlepší záujem maloletého dieťaťa*“, pričom následne tvrdí, že posúdenie najlepšieho záujmu maloletého [REDAKOVANÉ] bude mať význam až v nadväzujúcom konaní o určení otcovstva k maloletému spojenom s konaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Uvedené má podľa názoru sťažovateľa za následok porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

19. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

20. Ústavný súd sa pri posúdení namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu zameril na posúdenie otázky, či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem v kontexte posudzovania dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ústavnoprávne akceptovateľný charakter. Prihliadal pritom na zásadnú argumentáciu sťažovateľa, ktorou namieta predovšetkým arbitrárnosť rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci posúdenia rozsudku krajského súdu.

21. V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd taktiež poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr.

II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné.

22. Právo na spravodlivé súdne konanie sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

23. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že dovolanie sťažovateľa podané podľa § 420 písm. f) CSP (dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces), ako aj dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu) bolo najvyšším súdom odmietnuté.

24. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nenesie také známky zjavnej svojvôle, aby vyžadovalo zásah ústavného súdu. Najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (namietanej arbitrárnosti, prekvapivosti rozsudku krajského súdu, ako aj nedostatkov v procese dokazovania) ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil podstatu rozhodnutí súdov nižšej inštancie, skutkový základ veci, právne posúdenie, dôvody dovolania žalovanej v 1. rade (matky maloletého), ako aj sťažovateľa ako žalovaného v 2. rade, ich vzájomné vyjadrenia, stanovisko kolízneho opatrovníka, ako aj žalobcu.

25. V konkrétnostiach najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval jednoznačnosť a zrozumiteľnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, stotožňujúc sa s jeho právnym názorom, že súhlasné určenie otcovstva v danom prípade obchádza zákon a vykazuje rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd nezistil vady vážnosti prejavenej vôle a rozpor s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože u žalovaných (teda aj sťažovateľa) išlo o pohnútku, a nie otázku vážnosti prejavenej vôle, pričom pohnútkou bolo zabrániť určeniu otcovstva pravdepodobnému biologickému otcovi (žalobcovi). Zohľadňujúc sťažovateľom akcentovaný záujem maloletého, dovolací súd poukázal na skutočnosť, že žalovaní nepreukázali existenciu fungujúceho rodinného prostredia, teda nemohlo dôjsť k zásahu do ich súkromného a rodinného života (čl. 19 ods. 2 ústavy). Dovolací súd zaujal stanovisko aj k namietanému rozsahu vykonaného dokazovania, nenachádzajúc žiadne pochybenia a vady pri vykonávaní dôkazov a ich hodnotení súdmi nižšej inštancie, ktoré sa riadne vysporiadali aj s námietkou nevykonania navrhnutých dôkazov vrátane nevykonania výsluchu maloletého, ako aj okolnosťami výsluchu žalovanej v 1. rade (pozri body 13, 14 a 16 rozsudku krajského súdu). Najvyšší súd tiež reagoval aj na námietku nenariadenia pojednávania odvolacím súdom, ktorý v súlade s § 385 CSP nepovažoval za potrebné pojednávanie vykonať.

26. V súvislosti s namietaným dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] sťažovateľ formuloval otázku posúdenia platnosti právneho úkonu – súhlasného vyhlásenia rodičov poukázaním na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, v zmysle ktorej je

potrebné právny úkon vykladať v prospech jeho platnosti. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vo vzťahu k tejto námietke reflektoval uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 224/2016 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 68/2018 a vydané v tejto veci. V uvedenom uznesení najvyšší súd konštatoval, že hoci zákon o rodine nepriznáva biologickému otcovi možnosť domáhať sa zapretia otcovstva, uvedené nevylučuje možnosť domáhať sa neplatnosti súhlasného vyhlásenia ako právneho úkonu, pokiaľ by náležitosti tohto úkonu boli v rozpore s dobrými mravmi (nesmie ísť o konanie v pohnútkach zabrániť biologickému rodičovi v určení otcovstva). Najvyšší súd preto uviedol, že súdy nižšej inštancie, vychádzajúc z predchádzajúceho dovolacieho rozhodnutia (kasačne záväzného), dospeli k správny právny záverom, odvolávajúc sa na zásadu špeciality spomínaného judikovaného rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúceho sa tejto konkrétnej právnej veci vo vzťahu k rozhodnutiam dovolacieho súdu (konkretizovaným v dovolaní) prikláňajúcim sa k výkladu právneho úkonu v prospech jeho platnosti.

27. Hoci sa závery najvyššieho súdu opierajú o pomerne stručné odôvodnenie (nadväzujúce na závery krajského súdu), možno ho považovať za výstižné a dostatočné na to, aby z neho bolo možné zistiť dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa (ako aj žalovanej v 1. rade). To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia, ktoré reaguje na skutočnosti podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov prípustnosti dovolania a následného posúdenia jeho dôvodnosti napriek výroku o odmietnutí dovolania, ktorý z dôvodu meritórneho posúdenia dovolaní oboch žalovaných zodpovedá rozhodnutiu o zamietnutí dovolania podľa § 448 CSP. Formálny nedostatok v procesnej forme odmietnutia dovolania namiesto jeho zamietnutia však nemá pre sťažovateľa relevanciu zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie; inak povedané, z pohľadu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu nie je rozhodujúce, či najvyšší súd uznesením dovolanie odmietne alebo rozsudkom dovolanie zamietne, pretože výsledok spočívajúci v neúspešnosti dovolateľa je identický.

28. Ústavný súd na podklade uvedeného nemá dôvod spochybňovať argumentáciu najvyššieho súdu, ktorá bola základom na odmietnutie dovolania sťažovateľa podaného podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP a smerujúceho proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, a to s prihliadnutím na dôvody, ktoré v ústavnej sťažnosti predkladá samotný sťažovateľ, ktoré sú opakovaním jeho dovolacej argumentácie, s ktorou sa najvyšší súd riadne vysporiadal (vrátane sťažovateľom namietaného nezohľadnenia najlepšieho záujmu maloletého). Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

29. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Pokiaľ ide o sťažovateľom označené právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd v namietanom uznesení nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s týmto právom. Zásada rovnosti strán

v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd. Najvyšší súd svojím postupom neuprel sťažovateľovi žiadne právo a nijako ho neznevýhodnil. To, že rozhodol v jeho neprospech ako jednej z procesných strán, nemôže byť zásahom do rovnosti v konaní, ale ide o prirodzený výsledok sporového konania.

31. Vychádzajúc zo skutočností odôvodňujúcich záver o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia z pohľadu práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, je na základe celkového posúdenia pre vec relevantných skutočností zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru. Okrem uvedeného predmetom dotknutého súdneho konania bolo určenie neplatnosti právneho úkonu (súhlasného vyhlásenia žalovaných o určení otcovstva), samotné konanie o určení otcovstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému bolo vylúčené na samostatné konanie, ktoré prebieha.

32. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti (vo vzťahu k označeným právam podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru) pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu